

Міністерство освіти і науки України
Рівненський державний гуманітарний університет

«ЗАТВЕРДЖЕНО»
Голова приймальної комісії
Рівненського державного
гуманітарного університету
проф. Р.М. Постолюкський
«29» березня 2019 р.

**ПРОГРАМА ФАХОВОГО ВИПРОБУВАННЯ
ЗІ СПЕЦІАЛЬНОСТІ 029 «ІНФОРМАЦІЙНА, БІБЛІОТЕЧНА ТА АРХІВНА
СПРАВА (КНИГОЗНАВСТВО, БІБЛІОТЕКОЗНАВСТВО І БІБЛІОГРАФІЯ)»
для вступників на здобуття ступеня вищої освіти «Магістр»
на основі ступеня (освітньо-кваліфікаційного рівня) бакалавра, спеціаліста, магістра**

Схвалено вченою радою факультету документальних комунікацій та менеджменту
Протокол № 2 від «26» лютого 2019 р.

Голова вченої ради
факультету документальних комунікацій
та менеджменту проф. Юхименко-Назарук І. А.

Розробники: доц. Л. Ф. Трачук
доц. Л. Ф. Бандилко
ст. викл. Костенко М. С.

Рівне – 2019

Програма фахового випробування зі спеціальності 029 «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа» (спеціалізації «Книгознавство, бібліотекознавство і бібліографія») для вступників на здобуття ступеня вищої освіти «Магістр» на основі ступеня (освітньо-кваліфікаційного рівня) бакалавра, спеціаліста, магістра / Л. Ф. Трачук, Л.Ф. Бандилко. – Рівне : РДГУ, 2019. – 9 с.

Розробники:

Трачук Л.Ф., доцент, кандидат історичних наук, доцент кафедри документальних комунікацій і бібліотечної справи РДГУ

Бандилко Л.Ф., доцент, кандидат історичних наук, доцент кафедри документальних комунікацій і бібліотечної справи РДГУ

Рецензент: **Промська О.Л.**, кандидат історичних наук, заступник директора з наукової роботи КП «Рівненська обласна універсальна наукова бібліотека» РОР

Програма фахового випробування зі спеціальності 029 «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа» (спеціалізації «Книгознавство, бібліотекознавство і бібліографія») для вступників на здобуття ступеня вищої освіти магістра на основі ступеня (освітньо-кваліфікаційного рівня) бакалавра, спеціаліста, магістра визначає вимоги до рівня підготовки вступників, зміст основних освітніх компетенцій, критерії оцінки відповідей вступників, рекомендовані літературні джерела.

Розглянуто на засіданні кафедри документальних комунікацій і бібліотечної справи (протокол № 6 від 31 січня 2019 р.).

ЗМІСТ

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА	4
ЗМІСТ ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ	6
Бібліотекознавство	6
Бібліографознавство.....	7
КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ ВСТУПНИКІВ	8
СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ	10
ІНФОРМАЦІЙНИЙ РЕСУРС	11

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Програма фахового випробування розроблена на основі освітньо-професійної програми підготовки бакалавра зі спеціальності «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа», спеціалізації «Книгознавство, бібліотекознавство і бібліографія».

Програма фахового випробування охоплює коло питань, які у сукупності характеризують вимоги до знань і вмінь особи, яка бажає навчатися в РДГУ з метою одержання ОКР «Магістр» зі спеціальності «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа». Програму розроблено відповідно до освітньо-кваліфікаційної характеристики магістра з інформаційної, бібліотечної та архівної справи і державних вимог до властивостей і якостей особи, котра здобула освіту за ступенем бакалавра.

Мета і завдання вступного випробування

1. Перевірити відповідність знань, умінь, навичок вступників вимогам програми.
2. Оцінити ступінь підготовки випускників за ступенем бакалавра для подальшого навчання у вищих навчальних закладах та здобуття ОКР „Магістр” зі спеціальності «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа».

Вимоги до підготовленості вступників

Вступники повинні мати фахову підготовку в обсязі знань і умінь бакалавра з книгознавства, бібліотекознавства і бібліографії.

Вступник має виявити базові знання з теорії та практики дисциплін, що виносяться на вступне випробування. Повинен оперувати основними дефініціями та критеріями теорії і практики бібліотечної справи. Має знати методи, форми, напрями організації роботи бібліотеки, методичний інструментарій розробки та реалізації завдань управління діяльністю бібліотеки, аналізу та планування окремих показників її діяльності. Уміти здійснювати вибір відповідних методик використання інформаційних ресурсів бібліотеки; розробляти і відпрацьовувати ці процедури в практичних завданнях; застосовувати методичний апарат та інструментарій для аналізу інформаційних ресурсів, процесів і результатів діяльності бібліотеки. Повинен продемонструвати вміння творчого, критичного погляду на бібліотечну діяльність і розробляти обґрунтовані пропозиції щодо її удосконалення. Обов'язковою умовою є вільне володіння державною мовою.

На іспит виносяться питання з навчальних програм дисциплін „Бібліотекознавство” і „Бібліографознавство”.

Порядок проведення вступного випробування

- Доступ до вступного випробування вступників здійснюється за умови наявності екзаменаційного листа та документа, який засвідчує особу (паспорта, приписного свідоцтва тощо).
- Вступне випробування проводиться згідно з розкладом, складеним приймальною комісією РДГУ.
- Вступникам дозволяється мати при собі ручку з чорнилом (пастою).
- Вступник отримує тільки один комплект екзаменаційних завдань, заміна завдань не дозволяється.
- Вступник має право звернутися до екзаменаторів з проханням щодо уточнення умов завдань.
- Під час вступного випробування не дозволяється порушувати тишу, спілкуватися з іншими вступниками, користуватися електронними, друкованими, рукописними інформаційними джерелами.
- Запис відповіді на екзаменаційні завдання здійснюється в аркуші усної відповіді, під якою ставиться підпис вступника та членів екзаменаційної комісії.

Випускники, які не з'явилися на вступне випробування без поважних причин у визначений розкладом час, до участі у подальших випробуваннях та в конкурсі не допускаються; за наявності поважних причин, підтверджених документально, вступники

можуть бути допущені до пропущеного вступного випробування (випробувань) з дозволу відповідального секретаря приймальної комісії в межах установлених термінів та розкладу вступних випробувань. Перескладання вступних випробувань не дозволяється.

Оцінки відповіді кожного вступника визначаються за 200-бальною шкалою.

ЗМІСТ ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ

БІБЛІОТЕКОЗНАВСТВО

Бібліотечне фондознавство

- Бібліотечний фонд: поняття, функції, властивості.
- Класифікація бібліотечних фондів.
- Теоретичні основи формування бібліотечного фонду.
- Технологічний цикл формування бібліотечного фонду.
- Моделювання бібліотечного фонду.
- Комплектування бібліотечного фонду.
- Облік і обробка бібліотечного фонду.
- Розміщення бібліотечного фонду.
- Зберігання бібліотечного фонду.
- Вивчення і планування розвитку бібліотечного фонду.
- Управління бібліотечним фондом: структура, функції, технологія.
- Державний бібліотечний фонд України: формування та використання.
- Особливості формування фондів наукових і публічних бібліотек для дорослих.
- Особливості формування фондів дитячих і юнацьких бібліотек.

Бібліотечно-інформаційне обслуговування

- Бібліотекар як учасник процесу бібліотечного обслуговування. Бібліотечне спілкування.
- Читач (користувач бібліотеки) як учасник процесу бібліотечного обслуговування. Сутність та формування інформаційних потреб читачів.
- Вивчення читачів у бібліотеці: історія, сучасний стан, перспективи розвитку.
- Типологія читачів у бібліотеці. Характеристика користувачів бібліотечно-інформаційних систем.
- Класифікація читацьких інтересів.
- Бібліотечне обслуговування як система: загальна характеристика.
- Ресурси та технологія бібліотечного обслуговування.
- Поняття про бібліотечні послуги. Їх класифікація.
- Поняття про бібліотечне середовище. Взаємовплив зовнішнього середовища і бібліотечного обслуговування.
- Загальна характеристика управління системою бібліотечного обслуговування.
- Теоретичні основи бібліотечної психології.
- Професійна бібліотечна етика та етикет.
- Структура спілкування бібліотекаря з користувачем бібліотеки. Психолого-педагогічні основи спілкування.
- Технологія індивідуального обслуговування користувачів у бібліотеці.
- Специфіка масової роботи з користувачами бібліотеки.
- Наочна популяризація книги та інформації в бібліотеці.
- Усні методи масової роботи бібліотеки. Методика їх організації.
- Комплексні форми популяризації документів та інформації в бібліотеці.
- Організація роботи читацьких об'єднань в бібліотеці.
- Платні послуги в бібліотеці, методика їх організації.

- Робота бібліотек по формуванню культури читання різних груп користувачів.
- Методика бібліотечного обслуговування дітей.

БІБЛІОГРАФОЗНАВСТВО

Організація і методика бібліографічної роботи бібліотеки

- Зміст бібліографічної роботи бібліотеки: основні напрями.
- Організація бібліографічної роботи в бібліотеках різних типів.
- Організація бібліографічної роботи в бібліографічному відділі ОУНБ.
- Бібліографічні функції небібліографічних підрозділів бібліотеки.
- Нормування та планування бібліографічної роботи бібліотеки. Значення та види планів.
- Облік бібліографічної роботи бібліотеки: організація та види, звітність про неї.
- Довідково-бібліографічний апарат бібліотеки: структура, функції, основні вимоги до організації.
- Система бібліотечних каталогів як частина довідково-бібліографічного апарату бібліотеки.
- Систематична картотека статей, методика її ведення.
- Спеціальні бібліографічні картотеки, їх призначення, методика їх ведення.
- Тематичні бібліографічні картотеки, методика їх ведення.
- Довідково-бібліографічний фонд бібліотеки, його значення і структура.
- Основні види довідкових видань, їх пошукові можливості.
- Бібліографічні посібники у складі довідково-бібліографічного фонду бібліотеки: їх види і призначення.
- Фонд неопублікованих бібліографічних посібників (архів довідок): склад, організація, зберігання.
- Підготовчий етап створення бібліографічних посібників. Складання плану-проспекту бібліографічного посібника.
- Аналітичний етап створення бібліографічних посібників, його зміст.
- Класифікація анотацій. Основні вимоги до анотацій в бібліографічних посібниках.
- Синтетичний етап створення бібліографічних посібників. Бібліографічний відбір та бібліографічне групування, розташування бібліографічних записів у найдрібнішій рубриці.
- Заклучний етап створення бібліографічних посібників. Складання довідкового апарату до бібліографічних покажчиків.
- Довідково-бібліографічне обслуговування читачів у бібліотеці: види та методика виконання довідок, їх облік.
- Бібліографічне інформування споживачів у бібліотеці: організація, види, форми.
- Рекомендаційно-бібліографічне обслуговування читачів у бібліотеці: зміст, організація, форми.
- Бібліографічне навчання читачів у бібліотеці: зміст та форми.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ ВСТУПНИКІВ

Рівень професійної компетентності вступників оцінюється за 200-бальною шкалою. Виділені такі рівні компетентності.

I рівень – початковий. Вступник володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину програмного матеріалу; не володіє термінологією, оскільки понятійний апарат не сформований; не вміє застосовувати теоретичні положення під час розв'язання практичних задач; допускає значні помилки.

II рівень – середній. Вступник відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання та розуміння основних положень, але його знання мають загальний чи фрагментарний характер; має труднощі з наведенням прикладів при поясненні явищ і закономірностей; з допомогою екзаменатора може аналізувати навчальний матеріал, виправляти помилки, серед яких значна кількість суттєвих.

III рівень – достатній. Вступник демонструє міцні ґрунтовні знання програмного матеріалу; вільно володіє вивченим обсягом матеріалу, застосовує його на практиці; вільно вирішує практичні завдання; самостійно виправляє допущені помилки, кількість яких незначна.

IV рівень – високий. Вступник виявляє особливі творчі здібності, демонструє глибокі знання програмного матеріалу, що міститься в основних і додаткових рекомендованих джерелах; уміє аналізувати явища, які вивчаються, у їхньому взаємозв'язку та розвитку, чітко й лаконічно, логічно та послідовно відповідати на поставлені запитання; демонструє вміння застосовувати теоретичні положення під час вирішення практичних завдань; переконливо аргументує відповіді.

**Таблиця відповідності
рівнів компетентності значенням 200-бальної шкали оцінювання відповідей
вступників під час фахового випробування**

Рівень компетентності	Шкала оцінювання	Національна шкала оцінювання
Початковий відповіді вступника невірні, фрагментарні, демонструють нерозуміння програмного матеріалу в цілому	1-99	Незадовільно
Середній відповіді вступника відзначаються розумінням окремих аспектів питань програмного матеріалу, але характеризуються поверховістю та фрагментарністю, при цьому допускаються окремі неточності у висловленні думки	100-149	Задовільно
Достатній відповіді вступника відзначаються правильним і глибоким розумінням суті питання програмного матеріалу, але при цьому допускаються окремі неточності не принципового характеру	150-179	Добре
Високий відповіді вступника відзначаються глибоким розумінням суті питань програмного матеріалу	180-200	Відмінно

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Бібліотечне фондознавство

1. Білоус Н. Деякі питання теорії та практики збереження документних ресурсів / Н. Білоус // Вісн. Кн. палати. – 2010. – № 1. – С. 28–32.
2. Васильченко М. П. Бібліотечні фонди : навч. посіб. / Васильченко М. П., Кушнарченко Н. М., Мільман В. А. – Харків : Основа, 1993. – 152 с.
3. Воскобойнікова-Гузєва О. Формування фонду наукової літератури універсальних та спеціальних бібліотек / О. Воскобойнікова-Гузєва // Бібл. вісн. – 2000. – № 1. – С. 6–0.
4. Карпенко Л. Збереження бібліотечних фондів: проблеми і завдання номер один / Л. Карпенко // Світ дит. б-к. – 2010. – № 3. – С. 15–16.
5. Польовик С. Облік документних фондів бібліотек: історія, сучасний стан, проблеми / С. Половик // Бібл. планета. – 2004. – № 1. – С. 22–24.
6. Соколов В. Теоретичні засади аналізу методів вивчення бібліотечного фонду / В. Соколов // Вісн. Кн. палати. – 2014. – № 5. – С. 24–29.
7. Соляник А. А. Система документопостачання бібліотечних фондів: закономірності розвитку : монографія / А. А. Соляник. – Харків : ХДАК, 2005. – 230 с.
8. Столяров Ю. Н. Формирование библиотечного фонда : практ. пособие / Ю. Н. Столяров ; МГУКИ. – Санкт-Петербург : Профессия, 2015. – 508 с. : ил.

Бібліотечно-інформаційне обслуговування

1. Бородин В. А. Библиотечное обслуживание : учеб.-метод. пособие / Бородин В. А. – Москва : Либеря, 2004. – 168 с.
2. Виноградова О. Організація діяльності бібліотеки як навчальна дисципліна: історія, перспективи викладання / Виноградова О. // Бібл. планета. – 2002. – № 1. – С. 14–15.
3. Добко Т. Інновації в системі бібліотечного сервісу / Т. Добко // Бібл. вісн. – 2003. – № 6. – С. 13–17.
4. Дригайло В. Г. Технология работы библиотеки : науч.-практ. пособие / В. Г. Дригайло. – Москва : Либеря-Бибинформ, 2009. – 544 с.
5. Ісаєнко О. О. Інноваційні бібліотечні технології інформаційного обслуговування : монографія / О. О. Ісаєнко ; НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського. – Київ : НБУВ, 2011. – 157 с.
6. Новальська Т. В. Український читач у бібліотекознавчих дослідженнях (кінець ХІХ — початок ХХІ ст.) : монографія / Т. В. Новальська. — К. : [б. и.], 2005. — 250 с.
7. Петрова Л. Г. Інформаційно-бібліотечні продукти і послуги в контексті взаємодії бібліотеки і користувача / Л. Г. Петрова // Інформ-аналіт. вип. Інформцентру з питань культури і мистецтва Нац. парлам. б-ки України. – Київ, 2001. – С. 12.
8. Самохіна Н. Адаптивно-інформаційна технологія бібліотечного обслуговування / Н. Самохіна // Бібл. вісн. – 2003. – № 2. – С. 27–29.
9. Свобода А. Особливості організації інформаційного обслуговування читачів універсальної наукової бібліотеки у новому інформаційному середовищі / А. Свобода // Бібл. вісн. – 2003. – № 4. – С. 2–7.
10. Сіра В. Технологія і організація бібліотечно-інформаційного обслуговування / В. Сіра, В. Горовий // Бібл. вісн. – 2002. – № 1. – С. 8–11.
11. Соціологічні дослідження в бібліотеках: інформ.-аналіт. бюл. / Нац. парлам. б-ка України. – Київ, 1998 – 2006. – Вип. 22–30.

Організація і методика бібліографічної роботи бібліотеки

1. Організація та методика бібліографічної роботи в бібліотеці : навч.-метод. матеріали для студентів напряму підготовки 6.020102 «Книгознавство, бібліотекознавство і бібліографія» / РДГУ ; уклад. І. В. Мілясевич. – Рівне, 2014. – 60 с.
2. Коготков Д. Я. Библиографическая деятельность библиотеки: организация, технология, управление : учебник / Д. Я. Коготков. – Санкт-Петербург : Профессия, 2003. – 304 с.

3. Остапчук Ю. Визначення та зміст ДБА бібліотеки / Ю. Остапчук // Термінологія документознавства та суміжних галузей знань : зб. наук. пр. – Київ, 2011. – Вип. 5. – С. 177–184.
4. Остапчук Ю. Обґрунтування терміна «довідково-бібліографічний апарат» / Ю. Остапчук // Бібл. вісн. – 2009. – № 4 – С. 33–37.
5. Остапчук Ю. Бібліографічні картотеки та бази даних бібліотек вищих навчальних закладів / Ю. Остапчук // Вісн. Кн. палати. – 2010. – № 9. – С. 15–20.
6. Остапчук Ю. Особливості сучасного довідково-бібліографічного фонду бібліотеки вищого навчального закладу / Ю. Остапчук // Вісн. Кн. палати. – 2011. – № 6. – С. 9–12.
7. Ляшко С. Основні види довідкових видань / С. Ляшко // Наук. пр. Нац. б-ки ім. В. І. Вернадського. – Київ, 2006. – Вип. 16. – С. 458–465.
8. Авдони́на Н. А. Фонд выполненных справок – важный элемент СБА / Н. А. Авдони́на, Н. С. Масловская // Библиография. – 2008. – № 5. – С. 34–36.
9. Добко Т. Довідково-бібліографічна діяльність наукових бібліотек Національної академії наук України: становлення та розвиток : монографія / Т. Добко. – Київ, 2013. – 376 с.
10. Добко Т. Використання електронних інформаційних ресурсів у ДБО / Т. Добко // Вісн. Кн. палати. – 2003. – № 6. – С. 25–28.
11. Романуха З. Термінологія бібліографічного інформування / З. Романуха, Г. Швецова-Водка // Бібл. вісн. – 2019. – № 1. – С. 46–51.
12. Романуха З. Термінологія довідково-бібліографічного обслуговування / З. Романуха, Г. Швецова-Водка // Вісн. Кн. палати. – 2015. – № 9. – С. 16–19.

ІНФОРМАЦІЙНИЙ РЕСУРС

1. Бібліотечний інформаційно-освітній портал [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.libportal.org.ua/>. – Назва з екрана.
2. Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.nbuv.gov.ua/>. – Назва з екрана.
3. Національна бібліотека України імені Ярослава Мудрого [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.nplu.org/>. – Назва з екрана.
4. Національний репозитарій академічних текстів: відкритий доступ до наукової інформації : монографія / О. С. Чмир, Т. К. Кваша, Т. О. Ярошенко та ін. – Київ : ДНУ «УкрІНТЕІ», 2017. – 200 с. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://ekmair.ukma.edu.ua/bitstream/handle/123456789/12464/Natsionalnyi_repozytarii_akademichny_kh_tekstiv.pdf?sequence=1&isAllowed=y. – Назва з екрана.
5. Українська бібліотечна асоціація (УБА) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://ula.org.ua/>. – Назва з екрана.
6. Українська бібліотечна енциклопедія [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ube.nplu.org/>. – Назва з екрана.